

41500 Toimintatuotot	Tulosbudjetti	Käyttö	Jäljellä	Tot.%
	2014	31.12.2014	31.12.2014	31.12.2014
Myyntituotot	355 000	328 744	26 256	92,6
Maksutuotot	420 000	351 651	68 349	83,7
Tuet ja avustukset	995 000	2 023 151	- 1 028 151	203,3
Vuokratuotot	28 000	22 027	5 973	78,7
Muut toimintatuotot	1 172 000	937 461	234 539	80,0
Yhteensä	2 970 000	3 663 034	- 693 034	123,3

Toimintakulut	Tulosbudjetti	Käyttö	Jäljellä	Tot. %
	2014	31.12.2014	31.12.2014	31.12.2014
Henkilöstökulut *)	24 312 370	24 485 455	- 173 085	100,7
Palvelujen ostot	4 260 790	4 013 138	247 652	94,2
Aineet, tarvikkeet, tavarat	3 929 800	3 952 154	- 22 354	100,6
Avustukset	14 000	14 000	-	100,0
Vuokrakulut yht.	6 249 040	6 172 360	76 680	98,8
Muut toimintakulut	30 000	25 024	4 976	83,4
Yhteensä 2014	38 796 000	38 662 131	133 869	99,7

*) KV.10.12.2014 kohta 4. ylitysoikeus 1 838 000 euroa.

Toimintakate	- 35 826 000	- 34 999 097	- 826 903	97,7
Poistot	- 1 280 000	- 998 919	- 281 081	78,0
Tulos	- 37 106 000	- 35 998 016	- 1 107 984	97,0

80919 Kirjastoimi yhteensä	Tulosbudjetti	Käyttö	Jäljellä	Tot. %
	2014	31.12.2014	31.12.2014	
**) Siirto vuodelta 2013	105 000			
Investoinnit 2014	1 089 000			
Käyttöomaisuushankinta	1 194 000	876 695	317 305	73,4

**) KV 29.1.2014

4 15 Kaupunginkirjasto
(Keskuskirjanpidontaulukot, ei tarvitse täyttää)

(1 000 euroa)	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot						
Menot						
Toimintakate						
Poistot						
Tilikauden tulos						

Käyttötalouden toteutumatestit

Kaupunginkirjaston tulot ylittivät talousarvion 23 prosentilla vuonna 2014. Ennakoitua suurempi tulokertymä johtui ulkopuolisesta rahoituksesta keskuskirjastotehtäviin ja erilaisiin tietoyhteiskuntapalvelujen kehittämishankkeisiin. Ulkopuolista rahoitusta kaupunginkirjasto sai noin 1,03 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa oli ennakoitu. Suurimpia rahoittajia olivat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä EU ja Ely-keskus.

Käyttömenot olivat vuonna 2014 yhteensä 38,66 milj. euroa. Talousarvioon verrattuna menot ylittivät 1,70 milj. euroa. Ylitys johtui ulkopuolisella rahoituksella toteutettavien hankkeiden kustannusvaikutuksista. Ylitysoikeutta kaupunginkirjastolle myönnettiin yhteensä 1,84 milj. euroa.

Menot asukasta kohden (62,20 euroa/asukas) laskivat hieman edellisvuodesta (62,46 euroa/asukas). Tuloja asukasta kohden kertyi 5,89 euroa/asukas, kun tulotavoite oli 4,87 euroa/asukas. Aineiston hankintaan asukasta kohden käytettiin 5,06 euroa. Tavoite oli 5,25 euroa/asukas.

Molemmat kaupunginkirjastolle asetetut sitovat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat vuonna 2014. Aukiolotunteja kertyi 102 546 tuntia, kun tavoite oli 93 600 tuntia. Käyntejä yhteensä – kirjastokäynnit ja verkkokäynnit oli 14,8 milj. käyntiä, kun tavoite oli 12,4 milj. käyntiä. Kirjastokäyntien määrä ylitti tavoitteen 109 000 käynnillä, kun taas verkkokäyntejä oli 2,2 milj. yli tavoitteen. Kirjastokäyntien määrä oli 6,4 milj. käyntiä ja verkkokäyntejä 8,4 milj. käyntiä.

Aineistoa lainattiin 8,8 milj. kertaa. E-lainojen lainausmäärä kaksinkertaistui 23 000 lainauksesta 46 000 lainaan.

Kokoelmaa päivitettiin aineistohankinnoilla ja vanhan kokoelman poistoilla. Uutta aineistoa hankittiin 151 910 kpl ja vanhaa aineistoa poistettiin 154 715 kpl. Kokoelma vuoden lopussa oli 1 859 937 kpl. E-kirjakokoelma sisälsi vuoden lopussa 4 034 nimikettä.

Vuonna 2014 merkitsi voimakasta e-kirjalainauksen kasvua. Helsingin kaupunginkirjasto ryhtyi myös vetämään kansallista e-aineistokonsortiota. Helsingissä kehitettyä suomalaista e-kirjalainauksen mallia käytiin esittelemässä myös Frankfurtin kirjamesseilla.

Kirjasto ulotti toimintaa seiniensä ja aukioloaikojensa ulkopuolelle. Kokeiltiin erilaisia minikirjasto- ja omatoimimalleja. Uusi Skidi-kirjastoauto otettiin käyttöön. Tuottavuutta nostettiin kehittämällä uusi itsepalvelutulostusmalli, joka vuonna 2015 otetaan käyttöön kaikissa isommissa kirjastoissa.

Kirjastoverkkoon kuului vuoden lopussa 37 kirjastoa, 10 laitoskirjastoa, kaksi kirjastoautoa sekä kirjaston kotipalvelu. Töölön kirjastotalon laaja peruskunnostushanke alkoi vuoden 2014 lopulla.

8 09 19 Irtaimen omaisuuden perushankinta
(Keskuskirjanpidontaulukot, ei tarvitse täyttää)

(1 000 euroa)	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tietotekniikkahankinnat						
Muut hankinnat						
Menot yhteensä						

Irtaimen omaisuuden perushankintaan oli talousarviossa myönnetty 1,09 milj. euroa, jonka lisäksi edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella oli ylitysoikeutta 105 t euroa.

Määrärahaa käytettiin 877 t euroa tietoteknisen perusrakenteen ylläpitoon ja parantamiseen. Kirjastoissa jatkettiin suunnitellusti palvelualueuutostyötä ja edistettiin itsepalvelumallien käyttöönottoon. Lisäksi yleisötiloja ja niiden kalusteita uusittiin.

4 15 Kaupunginkirjasto

	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Suoritetavoitteet						
Lainat, 1 000 kpl	8 600	0	8 600	8 815	215	0
Kirjastokäynnit, 1 000 kerta	6 300	0	6 300	6 409	109	0
Verkkokäynnit, 1 000 kerta	6 100	0	6 100	8 367	2 267	0
Käynnit yhteensä, 1 000	12 400	0	12 400	14 776	2 376	0
Tehokkuus/taloudellisuus						
Menot/laina, euroa	4,30	0,00	4,30	4,39	-0,09	0
Menot/käynnit, euroa	2,98	0,00	2,98	2,62	0,36	0
Menot/asukas, euroa	60,55	0,00	60,55	62,20	-1,65	0
Tulot/laina, euroa	0,35	0,00	0,35	0,42	0,07	0
Tulot/asukas, euroa	4,87	0,00	4,87	5,89	1,02	0
Toimintakate/laina, euroa	-3,95	0,00	-3,95	-3,97	-0,02	0
Toimintakate/asukas, euroa	-55,69	0,00	-55,69	-56,30	-0,61	0
Aineistomenot/laina, euroa	0,37	0,00	0,37	0,36	0,01	0
Aineistomenot/asukas, euroa	5,25	0,00	5,25	5,06	0,19	0
Lainat/kokoelma	4,6	0,00	4,6	4,7	0,1	0
Kokoelma/asukas	3,1	0,00	3,1	3,0	-0,1	0
Toiminnan laajuus						
Aukiolotunnit	93 600	0	93 600	102 546	8 946	0
Lainat/aukiolotunti	92	0	92	86	-6	0
Käynnit/aukiolotunti	132	0	132	144	12	0
Käynnit/henkilötyövuosi	27 253	0	27 253	32 475	5 222	0
Aukiolotunnit/ 1 000 asiakas	153	0	153	165	12	0
Lainat/henkilötyövuosi	18 901	0	18 901	19 375	474	0
Henkilötyövuodet/ 1 000 asiakas	0,75	0,00	0,75	0,73	-0,02	0
Tuotannontekijämäärä						
Kirjastot, kpl	37	0	37	37	0	0
Kirjastoautot, kpl	2	0	2	2	0	0
Laitoskirjastot, kpl	10	0	10	10	0	0
Kokoelma, 1 000 kpl	1 865	0	1 865	1 860	-5	0
Resurssit						
Henkilötyövuosi	455	0	455	455	0	0
Tilat, m ²	36 794	0	36 794	37 302	508	0
Tuottavuus (2010=100)						
	TA 2013	2014	2013	2012	2011	2010
Indeksi	1,04	1,06	1,03	1,04	1,07	1,00

10.2.2015

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ SEKÄ ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ VUODELTA 2014

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta on valvonut, että kaupunginkirjasto on toiminut vahvistetun talousarvion sekä kaupungin valtuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti ja ohjannut sen toimintaa.

Kirjastotoimen johtaja on huolehtinut riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä kaupungin ohjeiden mukaisesti.

Kaupunginkirjaston riskienhallinta ja sisäinen valvonta on järjestetty kaupunginkirjaston riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti. Ohjeessa on määriteltä tehtäväjako ja vastuut sekä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteet.

Kirjastotoimen johtaja vastaa riskienhallinnan, turvallisuuden ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja ylläpidosta. Kaupunginkirjaston ylin johto (ml. kirjastotoimen apulaisjohtajat) vastaa toiminnan järjestämisestä siten, että prosesseille, hankkeille sekä yksittäisille toiminnoille on vastuutaho ja että ohjaus- ja seuranta toteutuu riittävällä tasolla.

Kaupunginkirjaston johtoryhmä seuraa ja hyväksyy riskienhallinnan ja sisäiseen valvontaan liittyvät ohjeet ja toimenpiteet sekä nimeää kaupunginkirjaston riskienhallinta- ja turvallisuusryhmän. Riskienhallinta- ja turvallisuusryhmä ohjaa, seuraa ja koordinoi riskienhallinta ja turvallisuustyötä kirjastossa.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämistä ja toimivuutta on arvioitu riskienhallinta- ja turvallisuusryhmässä seuraamalla kaupunginkirjaston riskienhallinnan toimenpideohjelman toteutumisesta sekä käsittelemällä ajankohtaisia riskienhallintaan liittyviä kysymyksiä ja teemoja. Lisäksi kirjaston johtoryhmä on seurannut ja käsitellyt riskienhallinnan tilaa kaupunginkirjastossa.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Tekemänsä itsearviointin perusteella kaupunginkirjasto esittää, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on tyydyttävä.

Toteutuneet merkittävät riskit

Tilikauden aikana ei ole toteutunut merkittäviä riskejä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

Arvioinnissa on todettu kuluneella tilikaudella parantamista ja kehittämistä vaativat seuraavat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan kehittämiskohteet:

- Kaupunginkirjaston riskienhallinnan toimenpideohjelman läpikäyminen ja päivittäminen seuraaville vuosille.

Edellä mainittujen poikkeamien korjaamiseksi riskienhallinta- ja turvallisuusryhmä uudelleentarkastelee ja valmistelee riskienhallinnan toimenpideohjelman tuleville vuosille. Tämän jälkeen ohje sekä toimenpideohjelma viedään kaupunginkirjaston johtoryhmän käsittelyyn ja hyväksyttäväksi.

10.2.2015

Edellisvuoden selonteossa esitetyt kehittämistoimenpiteet ovat toteutuneet seuraavasti:

- Turvallisuudenhallinnan ja turvallisuusajattelun edistämiseksi on yhteistyössä Työterveyskeskuksen kanssa laadittu kirjastojen jokapäiväiseen käyttöön soveltuva tiivis turva- ja nettelytapaohjeistus (turvallisuusviuhka) uhkatilanteiden ja turvallisuuspoikkeamien varalle.
- Kuntalain muutoksen mukaista kuvausta riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä kaupunginkirjastossa ei ole laadittu
- Kaupunginkirjasto on omalta osaltaan pyrkinyt varautumaan ja huomioimaan talouden kiristymisen vaikutukset toiminnassaan, tavoitteissaan ja palveluntarjonnassa

Kehittämiskohteita kaupunginkirjaston riskienhallinnassa ja sisäisessä valvonnassa ovat:

- Laaditaan kuntalain muutoksen mukainen kuvaus riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä kaupunginkirjastossa
- Kerätään kirjastoilta kokemuksia turvallisuusviuhkasta ja kehitetään sitä palautteen perusteella
- Huomioidaan keskustakirjaston suunnittelussa riskienhallintaan ja turvallisuuteen liittyvät näkökohdat

Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Kaupunginkirjasto on arvioinut riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa pyytämällä yksiköiltä arviot keskeisimmistä riskeistä (strategiset, taloudelliset ja operatiiviset). Arvioinnissa merkittävimmiksi riskeiksi ja epävarmuustekijöiksi nousivat:

Operatiiviset riskit:

- Epätydyttävät toimintaolosuhteet (kuumuus, kylmyys, sisäilma)
- Rakennuksen, rakenteiden sekä kiinteistönhoitoon liittyvät puutteet ja riskitekijät (talviolosuhteet, vesivahinko, paloturvallisuudesta huolehtiminen, sähkökatkokset, lukitus)
- Kassatoiminto ja rahankäsittelyyn liittyvä turvallisuus
- Häiriökäyttäytyminen ja väkivallanuhka sekä ilkivalta ja varkaudet
- Tietoturva ja – suoja sekä tietoliikenneyhteydet
- Henkilöstöressurssien riittävyys

Strateginen riski:

- Epäonnistuminen yleisten kirjastojen yhteistyön järjestämisessä
- Talouden sopeuttamisen ja kohdentamisen epäonnistuminen

Taloudellinen riski:

- Ulkopuolisen hankerahoituksen kiristyminen

Riskien hallitsemiseksi panostetaan hallintokuntien väliseen yhteistyöhön, koska kirjaston omat resurssit ovat rajalliset. Henkilökunnalle annetaan lisäohjeistusta ja – koulutusta riskeiksi luokitelluista aihealueista.

SITOVIENT TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUMATIETOJEN DOKUMENTOINTI-KUVAUS VUODELTA 2014

Kaupunginvaltuuston kaupunginkirjastolle asettamat sitovat toiminnalliset tavoitteet ovat:

- o Luetellaan talousarviossa mainitut sitovat toiminnalliset tavoitteet ja mahdolliset mittarit

Kaupunginkirjaston sitovien toiminnallisten tavoitteiden dokumentointi

Kaupunginkirjastolle on vahvistettu kaksi sitovaa tavoitetta, toinen näistä on aukiolotunnit ja toinen käynnit (kirjastokäyntien ja verkkokäyntien yhteismäärä).

Aukiolotunnit

Aukiolotuntitavoitetta mitataan laskemalla yhteen kaikkien toimipisteiden päivittäiset aukiolotunnit. Toimipisteet lähettävät kuukausittain tiedot toteutuneista aukiolotunneista kehittämistoimistolle verkkolomakkeella. Kaikki normaaleista aukioloajoista poikkeavat sulkemiset on poistettu luvusta. Kehittämistoimisto tulostaa kirjastojen lähettämät tiedot paperille, laskee vuositason yhteenvedon sekä arkistoi dokumentit.

Käynnit

Käyntisuorite koostuu kahdesta osasta: käynnit fyysisissä kirjastoissa (kirjastokäynnit) sekä verkkokäynnit. Kirjastokäyntien määrä mitataan päivittäin kirjastotoimipisteissä. Mittaukseen käytetään joko optisia tunnistimia, lämpötunnistimia tai otantaa.

1. Kirjastokäynnit

32 toimipistettä sekä kaksi kirjastoautoa käyttää käyntien mittauksessaan optisia tunnistinlaitteita. Ne rekisteröivät laitteen ohittavat henkilöt. Kirjastot merkitsevät lukeman muistiin päivittäin tai viikoittain ja ilmoittavat tiedot kehittämistoimistolle kuukausittain sähköpostitse. Kolme kirjastoa käyttää käyntien mittauksessa kameratunnistinta. Se havaitsee kohteet videokuvan perusteella. Neljä kirjastoa käyttää lämpötunnistinta. Se havaitsee kohteet ruumiinlämmön perusteella. Kirjastot tulostavat tiedot kuukausittain järjestelmästä ja lähettävät ne sähköpostitse kehittämistoimistoon. Laitoskirjaston yhdeksän toimipistettä tekee määräpäivinä kävijäotannon. Kehittämisyksikkö tulostaa kirjastojen lähettämät tiedot paperille, laskee vuositaston ja arkistoi kuukausiraportit ja vuosi yhteenvedon.

2. Verkkokäynnit

Helsingin kaupunginkirjasto noudattaa verkkokäyntien mittaamisessa Opetusministeriön ohjetta.

Helsingin kaupunginkirjasto on tilannut verkkokäyntien mittauksen Snoobi Oy:ltä. Verkkokäynnit kerätään kehittämissyksikössä kuukausittain ja järjestelmän tarjoama kuukausiraporttisivu tulostetaan ja arkistoidaan. Luvusta vähennetään se osuus käynneistä, joka jaetaan asukasmäärien suhteessa muille Helmet-kirjastoille. Verkkokäyntilukuja käsitellään excel-ohjelmalla.